

PERSOONLIJK
Minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Lange Voorhout 8
Postbus 20015
2500 EA Den Haag
T 070-3424344
E voorlichting@rekenkamer.nl
W www.rekenkamer.nl

DATUM 16 maart 2020

BETREFT Voornemen tot oprichting en deelneming door de Staat aan de ECR-EGTS;
overleg op grond van artikel 4.7 Comptabiliteitswet 2016

Geachte heer Knops,

In uw brief van 29 oktober 2019 stelt u ons op de hoogte van het voornemen om de Europese groepering voor territoriale samenwerking Euro Contrôle Route (hierna ECR-EGTS) op te richten en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) te laten deelnemen aan de ECR-EGTS. U doet dit in het kader van de Uitvoeringswet EGTS-verordening artikel 3 lid 1 waarin is bepaald dat de voorhangprocedure en het voorafgaande overleg met de Algemene Rekenkamer, zoals geregeld in de Comptabiliteitswet 2016, artikel 4.7 lid 1 onder a, 2 en 4, van toepassing is bij deelneming van de Staat aan een EGTS. Bij brief van 21 januari jl. heeft u ons nieuwe versies van de statuten en overeenkomst van de ECR-EGTS doen toekomen. Wij reageren op basis van deze meest recente stukken.

De Euro Controle Route (ECR) is een bestaand samenwerkingsverband van Europese inspectiediensten en is gericht op de verbetering van de handhaving van wet- en regelgeving voor het (grensoverschrijdend) wegvervoer. De ILT neemt deel aan de ECR.

De ECR wil zich nu in Nederland vestigen als een Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTS) en verwerft daarmee rechtspersoonlijkheid op basis van art. 1 lid 3 van de EU-Verordening 1082/2006 inzake EGTS.

Over het voorstel is constructief ambtelijk overleg gevoerd. Op basis van de voorgelegde stukken wijzen wij u hierbij nog op een aantal zaken:

- de regeling van de wettelijke bevoegdheden van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) als toezichthouder op de ECR-EGTS en de wijze waarop u dit toezicht concreet vormgeeft;
- het ontbreken van bevoegdheden voor de Algemene Rekenkamer om onderzoek te doen bij de ECR-EGTS.

De door ons in deze brief benoemde punten komen grotendeels overeen met de aandachtspunten waar wij eerder op hebben gewezen in het overleg over de oprichting van de EGTS European Knowledge Network (EUKN) in 2011.¹ Deze punten gelden voor alle Europese Groeperingen voor territoriale samenwerking die statutair in Nederland zijn gevestigd. Aangezien onze brief over de EGTS EUKN destijds niet heeft geleid tot het aanpassen van de Uitvoeringswet EGTS-verordening brengen wij onze opmerkingen wederom onder uw aandacht.

Toezicht door de minister van BZK

De Uitvoeringswet EGTS-verordening benoemt de minister van BZK als bevoegde autoriteit voor een EGTS die gevestigd is in Nederland. Deze positie brengt een aantal taken en bevoegdheden met zich mee. Zo behoeft het besluit tot vaststelling van de jaarrekening van een EGTS goedkeuring van de bevoegde autoriteit en kan de bevoegde autoriteit – in extremis – besluiten om ontbinding van een EGTS te gelasten wanneer blijkt dat deze handelt buiten de voor de desbetreffende groepering omschreven taken.

Grondslag voor informatieverzameling t.b.v. toezicht minister ontbreekt

De Uitvoeringswet EGTS-verordening regelt dat de minister van BZK desgevraagd inzicht krijgt in de controlewerkzaamheden van de accountant van een EGTS, maar voorziet niet in een meer algemene bevoegdheid om inlichtingen te vragen aan en inzage in bescheiden te vorderen van de EGTS. Zoals wij ook in 2011 al hebben aangegeven in onze brief over de EGTS EUKN, zou een dergelijke bevoegdheid ons inziens wel nodig zijn om uw toezichthoudende taak in de praktijk invulling te kunnen geven.

¹ Zie brief van de Algemene Rekenkamer van 27 juni 2011 aan de minister van BZK aangaande de oprichting EGTS European Knowledge Network, met kenmerk 11004691 R.

Specifieke inhoudelijke aandachtspunten voor het toezicht

Vanwege uw toezichtrol vragen wij uw aandacht voor de onafhankelijkheid van de ECR-EGTS en voor eventuele economische activiteiten van de ECR-EGTS. Het is belangrijk dat de ECR-EGTS, als samenwerkingsverband van inspectiediensten, onafhankelijk staat ten opzichte van private partijen in de sector wegvervoer. De overeenkomst voor de oprichting van de ECR-EGTS biedt de mogelijkheid dat betrokken publieke en private instellingen in het domein van het wegvervoer geassocieerd partner worden van de ECR-EGTS. Er dient volgens ons voldoende aandacht te zijn voor mogelijke tegenstrijdigheden tussen de publieke belangen waar de EGTS-ECR voor staat en de belangen van private partijen in de wegvervoersector.

Daarnaast biedt de overeenkomst voor de oprichting van de ECR-EGTS de mogelijkheid aan de ECR-EGTS om economische activiteiten uit te oefenen in de vorm van intellectuele diensten, documenten of publicaties. Er dient in het toezicht voldoende aandacht te zijn voor de potentiële risico's die kunnen ontstaan bij het combineren van publieke en private taken. Eventuele risico's hebben met name betrekking op oneerlijke concurrentie en afwenteling van private verliezen ten laste van publieke middelen.

Bovenstaande punten achten wij ook van belang in de vertegenwoordiging van Nederland in de Algemene Vergadering van de ECR-EGTS.

Wij achten het ten slotte raadzaam dat u in een toezichtarrangement uitwerkt hoe u uw toezicht op de ECR-EGTS concreet zal gaan invullen en hoe u hierbij afstemt met de minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) als vertegenwoordiger, via de ILT, van Nederland in de ECR-EGTS.

Bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer

Wij constateren dat de Algemene Rekenkamer op grond van de Comptabiliteitswet 2016 geen bevoegdheden heeft om onderzoek te verrichten bij de ECR-EGTS. De ECR-EGTS is geen rechtspersoon met een wettelijke taak in de zin van de Comptabiliteitswet 2016 en ontvangt evenmin een subsidie, lening of garantie van de Nederlandse staat of van de Europese Commissie. Als de ECR-EGTS in de toekomst wel een subsidie ontvangt van de Nederlandse staat of van de Europese Commissie, dan kan de Algemene Rekenkamer wel onderzoek ter plaatse uitvoeren.

Bij het overleg voorafgaand aan de oprichting van de EGTS EUKN in 2011² hebben wij erop gewezen dat een bevoegdheid van de Algemene Rekenkamer om onderzoek ter plaatse te kunnen doen bij een in Nederland gevestigde EGTS wel voor de hand ligt. Het betreft immers publiekrechtelijke organisaties die publieke middelen besteden ten aanzien waarvan de minister van BZK een toezichthoudende rol vervult.

We hebben in genoemde brief uit 2011 dringend verzocht om de bevoegdheid voor de Algemene Rekenkamer om onderzoek te kunnen uitvoeren bij een EGTS met vestigingsplaats in Nederland wettelijk te regelen.

De toenmalige minister van BZK achtte dit niet nodig omdat zij van mening was dat de Algemene Rekenkamer kan volstaan met onderzoek aan de hand van de informatie over de activiteiten van de EGTS en de verslaggeving hierover die op het departement aanwezig is.³ Wij zijn het hier niet mee eens. Om de Staten-Generaal te kunnen voorzien van op onafhankelijk onderzoek gebaseerde informatie zou de Algemene Rekenkamer – analoog aan onze onderzoeksbevoegdheden bij rechtspersonen met een wettelijke taak als bedoeld in de Comptabiliteitswet 2016 - de mogelijkheid moeten hebben om ook onderzoek ter plaatse te kunnen doen bij de ECR-EGTS. Aangezien deze mogelijkheid op dit moment nog steeds ontbreekt, is er feitelijk sprake van een 'controlegat'.

Wij zien niet in waarom het toezicht op de financiën en taakuitvoering van een EGTS door de bevoegde autoriteit van de lidstaat van vestiging wel passend zou zijn, en een rol voor de rekenkamer van de betreffende lidstaat niet.

Wij achten het daarom nog steeds van belang dat, bij voorkeur in Europees verband, een wettelijke regeling wordt getroffen om rekenkamercontrole bij een EGTS mogelijk te maken.

² Brief van de Algemene Rekenkamer van 27 juni 2011 aan de minister van BZK aangaande de oprichting EGTS European Knowledge Network, met kenmerk 11004691 R.

³ Brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inzake de voorgenomen deelneming van de Staat aan de op te richten EUKN EGTS. Tweede Kamer,, vergaderjaar 2011-2012, 33 140, nr. 1.

Verdere procedure

5/5

Wij verzoeken u een afschrift van deze brief bij het voornemen tot deelneming van de Staat aan de EGTS-ECR mee te sturen naar de Staten-Generaal.

Wij hebben een afschrift van deze brief gestuurd aan de minister van IenW vanwege de voorgenomen deelname van de ILT aan de EGTS-ECR.

Vanwege het raakvlak met de Comptabiliteitswet ontvangt ook de minister van Financiën een afschrift van deze brief.

Algemene Rekenkamer

drs. A.P. (Arno) Visser
president

drs. C. (Cornelis) van der Werf
secretaris